

Bukken og havresekken

Nå har statsråd Giske innført forbud mot bruk av seddelinntak på spilleautomatene. Dette er jo vel og bra. Men selvfølgelig gjorde Giske unntak for Arbeiderpartiets spilleautomater. Disse er plassert i bingolokaler som ikke har fått innført et slikt forbud. Snakk om bukken som passer havresekken! Her må Stortinget på banen og ta ansvar for dette umoralske og svært urettferdige regelverket som favoriserer Arbeiderpartiets egne spilleautomater. Nok en gang viser den rød-grønne regjeringen dårlig innsikt og beslutningsdyktighet.

DAN FEMOEN,
BERGEN HØYRE

USA på kant med Kant

Etter flere drap av uskuldige irakarar, må amerikanske soldatar på ettkurs for å lære korleis dei skal oppføre seg. Dei må ikkje gjere seg noko som ikkje er i tråd med «vanlege verdiar», heiter det i ei melding på TV2-tekst-TV 4. juni.

Kva for etiske teoriar som står på læreplanen på dette såkalla ettkurset, vert det ikkje sagt noko om. Men med eit slikt utgangspunkt vil eg i alle fall tru at ein lett kan kome på kant med Kant – for å nemne den kanskje mest kjende moralfilosofen. For saka er at okkupasjonsoldatane hittil har meir enn 100.000 irakiske liv på samvitet, og eit ukjent mengd/talet på skadde. Denne folkerettsstridige krigen er bygd på lygna om at landet hadde masseødeleggingsvåpen. I røynda er det olje, profitt og geopolitiske maktambisjonar dette handlar om. I følgje Nürnberg-prosessen like etter siste verdskrig står den enskilde soldat ansvarleg for handlingane sine.

Det finst berre éin moralsk utveg i denne saka: USA må straks trekke styrkane sine ut av Irak og utbetale krigsersättning for dei skadane som dette hardt plaga folket er blitt påført. Her nyttar det ikkje med noko ettkurs!

KJELL UNDERLID,
MEDLEM I BEVEGELSEN FOR SOSIALISME (BFS)

Mot sitt eget mandat?

Lokaldemokratikommisjonen – LK – ønsker å legge ned de lovfastede eldrerådene mot to stemmer. Heldigvis var den ene en bergensstemme, Frps Liv Røssland. Norsk Pensjonistforbund reagerer, det samme gjør storbykonferansen for eldreråd i Trondheim. Lks begrunnelse om at eldrerådene svekker de eldres politiske deltakelse er en stupiditet mot all konkret påvist viten om hvordan politiske parti vegrer seg mot å nominere/kvotere eldre inn i politikken. Legges eldrerådene ned, er det en klar svekkelse av de eldres rett og plass i et politisk system bygget på lokaldemokratiske prinsipper.

Statens Seniorråd er et Statens rådgivende organ i seniorpolitikken. Rådet gir regjeringen og sentrale myndigheter råd og innspill til arbeidet med offentlige dokumenter, uttaler seg om vesentlige spørsmål som gjelder eldre og driver utadrettet informasjon rettet mot allmenheten. I sin sluttrapport for 2002 – 2006, under overskriften *Styrk demokratiet*, gir det følgende anbefaling: *Kvotér eldre i nominasjonsprosessen og gi eldrerådene tale – og forslagsrett i kommunestyret, bydelsutvalg og fylkesting.* Stort mer glassklart kan det knapt uttrykkes. Har LK fullstendig ignorert og overprøvnet denne uttalelsen til Stat og regjering fra sitt eget oppnevnte organ for rådgivning i seniorsaker?

OLAV LUNDESTAD, POLITISK REPRESENTANT FRA FRP I BERGEN ELDRERÅD

Kraftkrise i «løp og kjøp»-landet

Som katten med dynamitten i Jakob Sandes vise, er kraftkrisen vanskelig å bli kvitt. Den kommer smygende etter vårt økende energiforbruk uansett hvordan vi bærer oss ad.

For noen tiår siden bygget vi kraftkrevende industri for å nytte kraftressursene der de var. Nå bygges industrien der ingen kraft er. Som aluminiumverket på Sunndalsøra, – et vellykket eksempel på kraftkriseproduksjon. Ved å «legge ned» Sunndal Verk før det starter, kan vi spare mer strøm enn hele fylket bruker. Alternativet er å plassere halvannet tusen vindturbiner langs kysten for å forsyne smelteovnene på Sunndalsøra med vindmøllestrøm. Eller er atomkraft tingen? Sellafield kan nok lagre og gjenvinne atomavfallet vårt om vi tier om risiko og utslipp derfra. Valget er vårt, og prisen er høy!

Kraftgater og nye energikilder for å «løse» energikrisen som skyggefølger oss, medfører så store konflikter og angrep på miljøet og den naturen som ennå er igjen i vårt ellers velbeslåtte samfunn, at vi bør spørre oss selv om vi vil dette. Regjeringen gjør vel i å ta seg god tid og tenke seg nøye om i energispørsmålet før den gir fra seg sitt «eureka!». For dette har et perspektiv som strekker seg lenger enn børsonoteringer og markedspris på aluminium. Og kraftkrisen er faktisk ikke verre enn at overforbruksmåleren i sikringsskapet fortsatt står ubrukt.

Simon i Stjøa rakk så vidt å stenge døren for katten før braket. Bør også vi stenge døren for vår ødselige kjøpefest før lunten blir for kort? Lykken kan så allikevel ikke kjøpes for penger! Om du ikke tror meg, kan du jo spørre Simon i Stjøa ...

KETIL HINDENES, SANDSLI

La streiken fortsette

Tenk, å slå på NRK kl. 06.00 om morgenen og få nydelig, klassisk musikk, fortløpende hele morgenen – herlig! Noe annet enn det en daglig får på samme kanal: hylende/brekende, engelske artister med trommer og slagverk som programleder kaller «musikk». Hjertelig takk!

WENCHE UELAND THORGERSEN

Styreleder i Statoil

Valgkomiteen inviterte og Odffell aksepterte. Men da SV så protesterte, Jens konsulerte, LO intervenerte, og Odffell abdiserte, så var det Valla som regjerte.

ARNE JOHANNESSEN

Debattansvarlig:
Ingvild Sæterstøl – telefon 55 21 46 08 – telefaks 55 21 37 65
epost: debatt@bt.no
Skriv kort. Mottatte manuskripter blir ikke returnert. Innlegg kan bli forkortet.
Debattinnlegg: maks. 3000 tegn inkludert mellomrom.
Kronikkansvarlig:
Egil Horne Mikkelsen – telefon 55 21 46 03
epost: kronikk@bt.no
Kronikker: maks. 8000 tegn inkludert mellomrom.

Hele Norge er et skip. Mannskapet er det ingenting i veien med, men de på broen er skrekkelige.

GEORG JOHANNESSEN TIL DAGBLADET 1998

Er det ikke merkelig at nordmenn ser problemer alle andre steder enn der de selv kan gjøre noe med dem?

GEORG JOHANNESSEN TIL BERGENS TIDENDE 1989

Alle sitata er henta frå boka «Georg Johannesen – Sitater fra femti års muntlig praksis» som kom denne veka.

Bergensregionen er et kraftsentrum for marin kompetanse i verden. Norge generelt og bergensregionen spesielt har i oljealderen fremskaffet unik viten og kompetanse som gjør oss i stand til å operere sikrere og mer effektivt i det marine miljø.

Sterke under vann

kronikk

Olav Rune Godø
havforsker

UNIK KUNNSKAP om det marine miljø, og teknologisk overlegenhet i marine operasjoner kan løse Norges utfordringer knyttet til høsting av olje og fisk fra et rikt og rent hav. Nylig ble en klynge bedrifter og kunnskapsorganisasjoner i regionen utnevnt til nasjonalt ekspertcenter for undervannsteknologi.

Avkastningen fra havet er avgjørende for Norges velferd. Vår avhengighet av havets ressurser, fornybare så vel som fossile, er større i dag enn noensinne. Enkelt sagt: Vi er rike og sårbare! Og bak vår nyervervede rikdom lurar spørsmålene: Er vi bare en råvareprodusent som tapper livsgrunnlaget fra fremtidige generasjoner? Hva skal vi gjøre når oljen tar slutt? For meg er svaret klart: Selvsagt skal vi fremdeles være en marin nasjon! Selvsagt skal vi også leve av fisk! Men vi er langt ifra bare en råvareprodusent.

Norge generelt og bergensregionen spesielt har i oljealderen fremskaffet unik viten og kompetanse som gjør oss i stand til å operere sikrere og mer effektivt i det marine miljø. Dette er en nødvendig ballast når man skal jobbe på stadig dypere vann og under stadig mer ekstreme miljøforhold. Samtidig har fiskeriens utvikling og miljøkravene til høsting av olje også styrket vår tradisjonelt sterke kompetanse innen marin forskning og forvaltning. Denne kompetansen ligger i Bergen, og gjør vår region til et kraftsentrum for marin kompetanse i verdenssammenheng.

DET VAR INNOVASJON Norge som inviterte næringsklynger i Norge til å etablere ekspertcentre innen ulike næringsområder med offentlige støtte. Dette er et tiltak for å styrke bedriftenes slagkraft og fremme norsk industris konkurranseevne internasjonalt. Visjonen for ekspertcenteret for undervannsteknologi er at klyngen gjennom samarbeid skal styrke sin posisjon og bli verdensledende innen dette fagområdet. Det er senterets overordnede mål å forsterke innovasjonsaktiviteten og det internasjonale engasjementet, og samtidig øke kapasitet, konkurransekraft og verdiskapning hos de ulike aktørene og for hele klyngen. Mange av bedriftene er konkurrenter i det daglige. Desto mer gledelig og lovende er det å se erkjennelsen av at nytteverdien i et samarbeid langt overgår problemene knyttet til konkurranseutsisjonen: Det er nok av felles utfordringer og problemer som bare kan løses ved felles innsats til alles beste.

Unik kunnskap og kompetanse om

HAVOVERVÅKING: Slik kan havovervåking gjennomføres med felles innsats fra fiskeri, oljeindustri og forskning. Her samler sensorer i oljeindustriens infrastruktur inn data sammen med fiskebåter og forskningsfartøy.

ILLUSTRASJON: HAVFORSKNINGSINSTITUTT

miljøet i havet, og teknologisk overlegenhet i marine operasjoner skal ikke bare løse utfordringene knyttet til høsting av olje og fisk fra et rikt og rent hav i dag. For fremtidige generasjoner er det mer viktig hvordan vi ivaretar vår posisjon som spydspiss i undervannsteknologi til å styrke vår internasjonale konkurranseevne, og ikke minst, til utvikling av nye virksomhetsområder. Det er dette som ligger i ekspertcenterets visjon. Den integreringen av kunnskap og kompetanse i bergensregionen som ekspertcenteret representerer, kan bli et politisk Kinderegg – samtidig oppfyllelse av tre ønsker: Det sikrer dagens næringsbehov, sørger for næringsutvikling for fremtidige generasjoner og sikrer miljøet for disse generasjonene.

INITIATIVET TIL Å SØKE om et ekspertcenter kom fra oljealbert industri og kommer i regionen, med Fjell, Sund og Øygarden i spissen. De har også tatt med bergenskompetansen i akademia; fra marin ressurs- og miljøforskning til forskning og utvikling innen teknologi. Dette signaliserer at næringen har en aktiv, progressiv og fremtidsrettet visjon om hva bærekraftig utvikling i et sårbart miljø er. I tillegg til edle motiver er dette et næringsmessig nødvendighetsiltak. På kort sikt er det nødvendig for å løse presserende behov i forbindelse med nye feltutbygginger i de sårbare nordområdene, og også for å

sikre forlenget drift av eksisterende olje- og gassfelt. Men det er også avgjørende å sikre utdanning av den kompetansen som trengs.

Faktisk er tilgang på kompetent arbeidskraft en av de aller største flaskehalsene for effektiv løsning av industriens utfordringer og videre utvikling av næringslivet i vår region. Ekspertcenteret tenker langsiktig for å etablere kunnskap, kompetanse og teknologi som vil gi industrien konkurransefortrinn i fremtiden. Rekrutteringsproblemene vil bli møtt gjennom en målrettet aktivitet overfor barn og ungdom for å stimulere til større interesse og engasjement for marine næringer. Dette vil bli systematisk fulgt opp med tiltak på master- og doktorgradsnivå.

De mange utfordringene skal fordeles mellom medlemmene i senteret, og prosjekter med den beste ekspertisen i regionen vil bli etablert for å finne funksjonelle løsninger. Dette vil bli en stimulas for leveranseindustrien og forhåpentligvis et «saftig sommerbeite» for de små bedriftene.

«**MAN KAN IKKE SE** den grense under vann,» sa en kjent «norsk-russisk ubåtkaptein». Det finnes imidlertid klare grenser mellom kompetansen i marin industri og marin forskning. Ekspertcenteret har som mål å fjerne disse grensene for å utnytte bredden i vårt unike erfaringsgrunnlag.

Utfordringene knyttet til oljeutvin-

ning i nordområdene, med operasjoner i dypere og kaldere områder er den viktigste motivatoren for senterdannelsen. Dette er også gjenspeilet i det som er blinket ut som strategiske fyrårnprosjekter. Blant annet skal krav til null utslipp fra oljeinstallasjoner møtes ved å utvikle metoder, teknologi og systemer for å overvåke tilstand og ytelse av undervannsutstyr og -anlegg. En grundig analyse av industriens prosesser og operasjoner under vann skal dessuten gi nye effektive standarder som gjør operasjonene sikrere og mer miljøvennlige. Overvåkingsteknologi for fiskeressurser og miljø skal blant annet kombineres med oljeindustrienes egen infrastruktur under vann. Dette vil gi forskerne et nytt og forbedret datagrunnlag for den rutinemessige overvåking i havet, samtidig som operasjonaliteten vil bli mer effektiv i tilfelle miljøulykker, f.eks. etter havari av et oljetankskip.

Men disse aktivitetene er bare en begynnelse. Ettersom senteret utvikler seg, vil nye prosjekter og aktiviteter bli etablert alt etter bedriftens behov og næringsmessige fremtidsstrategier. Senteret vil bli en smeltedigel av ideer og kompetanse, og en rugekasse for fremtidens industrier. Derfor er ekspertcenteret ikke bare viktig for næringsutvikling i bergensregionen, men også for Norge som marin nasjon i fremtiden.

«Lykkepiller» gir bedre liv!

ring. Depresjon tar livet av flere hundre hvert år gjennom selvmord eller forverring av legemlig sykdom, f.eks hjerteinfarkt. Også diabetes (sukkersyke) forverres av depresjon og bedres når den behandles. Deprimerte personer i risikoalderen får infarkt dobbelt så ofte som ikke deprimerte.

Depresjon etter hjerteinfarkt tredobler risikoen for et nytt. Behandling med antidepressiv medisin reduserer denne faren kraftig. Depresjon tar bort livslyst, pågangsmot og tiltakslyst og hindrer dermed trening og rehabilitering etter f.eks hjerneslag eller hjerteoperasjon. Depresjon er vanlig f.eks ved demens og ved Parkinson sykdom.

Moderne psykiatrisk behandling bygger på en allsidig forståelse av menneskeliv, som vi ser både gjennom sosiale, psykologiske og biologiske briller. Ingen av disse infallsvinklene alene er tilstrekkelige. Moderne nevrobiologi viser dette til fulle. Vi ser forstyrrelser i

hjernen ved psykiatriske sykdommer. Disse bedrer seg både ved medikamentell behandling og ved psykoterapi. Deretter har pasientene det mye bedre – både på kort og lang sikt.

Det er ingen motsetning mellom å ta behandlingen inn gjennom ører og øyne eller gjennom munnen! Både menneskekontakt – samtalebehandling – og medisiner er nødvendig i mange tilfeller. I virkelighetens verden er kontakt med egen lege og bruk av antidepressiv medisin det mest praktiske.

Antidepressive midler blir uforstandig kalt «lykkepiller». De gir slett ingen lettvinnt lykke men berding av alvorlig sykdom! Medisiner mot depresjon har nå vært til god hjelp i 50 år. Flertallet av pasientene som gjennomfører behandlingen, blir bra.

De første antidepressive medisinene hadde alvorlige bivirkninger. Kort etter kom neste generasjon – trisykliske antidepressiver – som

var bedre, men dessverre giftige i overdoser. Bivirkningene var også hos disse så plagsomme at det var vanskelig å ta dem i lengre tid, som mange trenger.

Så kom de moderne antidepressive midlene fra ca. 1980. Nå har vi mange forskjellige. De hjelper mot depresjon og angst, har lite bivirkninger, er ikke vanedannende og er ufarlige i overdose. De er billige i bruk, 10-15 kroner dagen. Sykdommen derimot er meget dyr for pasient, familie og samfunn.

Depresjon er hovedårsak til selvmordstanker. Halvparten av deprimerte pasienter har det i perioder. Noen ganske få skader seg selv alvorlig og ytterst få, trolig omkring én årlig av 1000 deprimerte, begår tragisk nok selvmord. I alle land der disse medisinene har kommet i vanlig bruk, har selvmordstallene gradvis sunket. Vi kan ikke – og vil aldri kunne – bevise at dette er pga. medisinene, men tallene har altså sunket! Også blant tenåring i USA, der (heldigvis sjeldne) selvmord økte gjennom 50 år, for så for første gang å begynne å synke de siste 10 år.

For den enkelte pasient viser det

seg at tendensen til å skade seg selv er tydelig høyest i ukene før behandlingsstart. Deretter avtar faren gradvis i løpet av behandlingen. Selvmordstanker avtar hos de fleste allerede i løpet av første behandlingsuke. Det er aldri påvist selvmord pga. antidepressiv behandling. Det blir stadig klarere at slik behandling reduserer tendensen til slike problemer.

Noen få pasienter får allikevel tiltakende angst i starten. Enkelte kan da også få økende selvmordstanker. Da kreves særlig omtenkso behandling. Dette er altså sjelden og spranget fra tanke til handling er heldigvis meget langt.

Pasienter som slutter med medisinen for tidlig, kan oppleve at både depresjon, selvmordstanker og tendens til selvskading raskt kommer tilbake.

Pasientene kan stole på norske leger. Vi bygger opp stadig mer solid kunnskap og evne til å behandle angst og depresjon. Moderne medikamenter mot disse plagene er trygge og effektive. Fortsett å ta de medisinene din lege anbefaler deg!